

Handläggare
Eva Debels
Telefon: 0850829062

Till
Valnämnden

Verksamhetsberättelse VB 2022 för Valnämnden

Förslag till beslut

Valnämnden godkänner förslag till verksamhetsberättelse för 2022 och överlämnar den till kommunstyrelsen

Valnämnden

Hantverkargatan 3 D

0850829062
0850829000
eva.debels@stockholm.se
start.stockholm

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	4
KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	4
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.....	8
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.....	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamhetens skiftande behov.....	9
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	10
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	11
Uppföljning av ekonomi	13
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	13
Resultatenheter.....	15
Investeringar.....	15
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	15
Verksamhetsprojekt (driftprojekt).....	15
Ombudgeteringar.....	15
Medel för lokaländamål.....	15
Analys av balansräkning.....	15
Övrigt.....	15
Särskilda redovisningar	15
Agenda 2030.....	15
Jämställdhet.....	16
Barns rättigheter.....	16
Nationella minoritetens rättigheter.....	16
Bedömning av nämndens interna kontroll	16

Systematiskt kvalitetsarbete..... 16

Övrigt..... 16

Bilagor

Bilaga 1: ValN VB 2022

Bilaga 2: 108 uh018 2022 2023-01-20

Bilaga 3: Innovationssatsningar VB

Bilaga 4: Uppföljning av intern kontroll (Valnämnden)

Bilaga 5: GDPR Årsrapport valnämnden 2022

Sammanfattande analys

Under verksamhetsåret hölls den 11 september de allmänna valen till riksdag, kommun- och regionfullmäktige.

Nämndens arbete har varit inriktat på att genomföra valet rättssäkert, med hög trovärdighet till röstningsprocessen samt att väljarna ska ha goda möjligheter att rösta. En nyhet vid detta val var den förstärkta valhemligheten som innebar att väljarna var för sig ska ta valsedlarna bakom de avskärmade valsedelställen.

Valdeltagandet i riksdagsvalet var 84,04 % vilket är en minskning med 3,28 % sen föregående allmänna val. Av 728 089 röstberättigade röstade 611 908 stockholmare i riksdagsvalet. I valet till kommunfullmäktige var valdeltagande 79,94 %, en minskning med 3,58 % sen föregående val.

52 % av de stockholmare som röstade förtidsröstade.

De omfattande utvärderingar som gjorts efter valet visar att valet har genomförts mycket tillfredsställande. Enkäter skickas till samtliga röstmottagare, valsedelshanterare och kontaktpersoner i vallokaler där de ombeds svara på frågor om valets genomförande, lokaler, utbildning och det informationsmaterial nämnden framställer. Svarsfrekvensen är hög.

Säkerhet kring valet var särskilt uppmärksammat inför detta val. Valets genomfördes utan några större incidenter.

Det ekonomiska utfallet för året ger ett underskott med 2,2 mkr vilket är 6 % högre kostnad än budgeterat. Underskottet beror till stor del på att nämndens kostnader för kanslipersonal, säkerhet och tillgänglighet blivit högre än budgeterat. Valmyndighetens nya valdatasystem VALID visade sig kräva stora resurser. De nya reglerna om ökat skydd för valhemligheten skapade behov av mer personal i vallokalerna, särskilt på valdagen, för att hantera köer och att utföra kontroller i valsedelställen. Säkerhet var än mer i fokus i samband med detta val, vilket ledde till ökade kostnader, till exempel nattvakt vid valnämndens lagerlokal under augusti till valdagen.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Valnämnden svarar som den lokala valmyndigheten för all röstning i kommunen och den 11 september genomfördes valet till riksdag, kommun- och regionfullmäktige. Antalet röstberättigade i kommunfullmäktigevalet var 773 389, vilket är en ökning med 27 026 röstberättigade jämfört med allmänna valen 2018. Valdeltagandet minskade i alla tre valen.

Ojämnt valdeltagande

I kommunfullmäktiges budget inför 2022 uttalade KF att utgångspunkten för nämndens arbete ska vara att alla röstberättigade ges goda chanser att använda sig av sin demokratiska rättighet

att rösta. Nämnden ska därför planera för att valen kan organiseras och genomföras på ett sådant sätt att alla röstberättigade ges goda förutsättningar att rösta. I detta avseende ska nämnden särskilt beakta förutsättningarna att rösta i områden med historiskt lågt valdeltagande samt behovet av tillgängliga och trygga vallokaler.

Vid allmänna valen 2022 minskade valdeltagandet för första gången sen kommunen tog över ansvaret för förtidsröstningen 2006.

Valdeltagandet var i riksdagsvalet 84,04 %, en minskning med 3,28 % jämfört med valet 2018. I hela landet minskade valdeltagandet med 2,97 %.

I valet till regionfullmäktige var valdeltagandet för hela regionen 78,15 % och var 2018 82,41 %, det vill säga en minskning med 4,26 %.

I valet till kommunfullmäktige var valdeltagande 79,94 %, en minskning med 3,58 % sen föregående val. Det valdistrikt med lägst valdeltagande var Spånga 22 Rinkebysvängen Ö med 39,96 % och högst Skarpnäck 7 Skarpnäcks trädgårdsstad med ett valdeltagande på 96,73 %. Det gör en skillnad på 56,77 procentenheter. Skillnaden 2018 mellan de valdistrikt som hade högst och lägst valdeltagande var 46,84 %. I valkrets 6 Yttre västerort minskade valdeltagandet med 6,67 %. Totalt röstade 618 245 stockholmare i valet till kommunfullmäktige.

Det ojämlika valdeltagandet ökade vid detta val. Detta är inte unikt för Stockholms stad utan gäller för hela Sverige. Statistiska centralbyrån (SCB) har av regeringen fått i uppdrag att genomföra en studie om valdeltagandet utifrån ett integrations- och segregationsperspektiv. Myndigheten ska även analysera vilka faktorer som påverkar valdeltagandet, med särskilt fokus på betydelsen av boendemiljö och väljaren eller ens föräldrar har invandrat till Sverige. Det minskade valdeltagandet är också en fråga som kommer följas upp inom val- och demokratiforskningen på landets universitet och högskolor.

Tillgängligheten på så sätt att det är lätt att hitta en förtidsröstningslokal med generösa öppettider är ett sätt att göra det enklare rösta. I de flesta av de stadsdelar med lågt valdeltagande erbjöds förtidsröstning på medborgarkontor och bibliotek.

Av erfarenhet vet kansliet att en av de viktigaste åtgärderna för att ge väljarna bättre service och kunna svara på frågor är det finns röstmottagare som pratar de språk som är vanligt förekommande i dessa områden. I vår rekrytering av röstmottagare påtalas behovet av språkkunskaper.

Den förstärka valhemligheten

En nyhet i vallagen inför EU-valet 2019 var att det i anslutning till en vallokal eller röstningslokal ska anordnas en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut. Inför de allmänna valen förstärktes valhemligheten ytterligare så tillvida att väljaren ska ta sina valsedlar var för sig utan insyn.

Många väljare har upplevt det som positivt att få ta sina valsedlar enskildhet. Ett antal klagomål har inkommit från väljare då de tyckt att deras valhemlighet har avslöjats när de förflyttat sig från valsedelställen till valbåset.

Detta var första valet som lagändringen tillämpades i ett allmänt val och kansliet hade stora farhågor att det skulle bli svårt att hitta plats i våra lokaler för att ställa upp tillräckligt med omgångar av valsedelstätt. Det har fungerade dock bättre än väntat på valdagen. De olika lösningarna, valsedlar i korridorer, särskilt valsedelsrum eller valsedlar i vallokaler behöver dock utvärderas i samarbete med våra kontaktpersoner. Ändringen föranledde att ett stort antal förtidsröstningslokaler som använts tidigare inte var lämpliga som röstningslokaler, se nedan.

Köer

Hela den nationella valadministrationen befarade och hade påtalat att ändringen att väljaren var för sig ska ta sina valsedlar kommer att innebära risk för ökade köer vid förtidsröstningen och på valdagen. Långa köer skulle kunna leda till ett minskat valdeltagande. Det är ett välkänt faktum att de sista dagarna som förtidsröstningen pågår, är det väldigt långa köer. För att få väljare att rösta tidigare och förtidsrösta istället för att rösta på valdagen genomfördes en stor informationssatsning på stadens "informationstavlor på stan" och "lokaltidningar". Väljarna uppmanades att rösta tidigt för att undvika köer. Det var ändå, precis som tidigare, mycket långa köer dagarna innan valdagen vid stadens förtidsröstningslokaler.

Kansliet har i enkätena som gått ut ställt frågor om köer. I enkätsvaren går att läsa att det har varit köer och vid vissa lokaler på valdagen kö upp till över en timme. Vad gäller köer på valdagen har frågor om detta inte ställts i tidigare enkäter och det är svårt veta hur mycket lagändringen påverkade köbildningen. Det har tidigare också varit köer, det är dock tydligt att det vid det här valet varit längre köer. Röstmottagarna som arbetar i förtidsröstningen är tydliga i enkätsvaren med att de nya reglerna lett till längre köer.

Av enkäterna framgår att det varit en del klagomål från väljare på plats i röstmottagningsställena. Kansliets informationsgrupp som tar emot telefonsamtal från allmänheten fick några få klagomål om köer. Däremot kom inte ett enda klagomål direkt till kansliet, vare sig per telefon eller mejl. Av protokollen från valdagen framgår att det inte vid någon vallokal var kö när röstmottagningen skulle avslutas kl 20.00.

Valsedelshanterarna

Inför EU-valet 2019, för att säkerställa hanteringen av valsedlar och att alla valsedelstätt var avskärmade, rekryterades till valdagen särskilda valsedelshanterare till alla valbyggnader som hade 3 eller fler valdistrikt. Eftersom valhemligheten förstärkts ytterligare och för att hantera befarade köer rekryterade kansliet denna gång valsedelshanterare till alla valbyggnader, med undantag några mindre valbyggnader. Beroende på hur många valdistrikt i varje byggnad var antalet valsedelshanterare mellan en till fyra stycken. Valsedelshanterarna fick en särskild utbildning som endast avsåg hanteringen av valsedlar, utläggningen av valsedlar och om deras uppdrag som valsedelshanterare.

Rollen som valsedelshanterare behöver utvecklas ytterligare bland annat genom att en valsedelshanterare fungerar som arbetsledare för de andra. Kansliet behöver också ta fram tydligare riktlinjer för hur valsedlarna ska tas emot av partierna, genom till exempel kvittering.

Ordningen i valsedelsställen

Valnämnden fattar inför varje val beslut om ordningen i valsedelställen. Den ordning som beslutades inför detta val var enlighet med den som Valmyndigheten rekommenderar. Enligt den ordningen ska i första stället stå de partivalsedlar som valnämnden ansvarar för i bokstavsordningen. I de följande ställen ska de valsedlar som partierna ansvarar för att lägga ut stå i bokstavs ordning. Den tidigare ordningen var att i det andra stället stod namnvalsedlar för de partier som valnämnden ansvarar för och i ställen därefter stod övriga partiers i bokstavsordning.

Av enkäterna framgår att det nya ordningen inte var bra. Det var svårt för väljarna att hitta bland valsedlarna, många tyckte det var rörigt. Det blev också svårare för röstmottagare och valsedelshanterare att hålla ordning bland valsedlarna.

Förtidsröstningen

Vid valet erbjöds förtidsröstning vid 55 lokaler, vilket är 11 färre än föregående val. Anledningen till minskningen är de nya reglerna om avskärmade valsedelställen och att väljaren ska kunna ta sina valsedlar i enskildhet utan insyn. Vid ett allmänt val krävs minst tre valsedelställen vilket innebär att avskärmningen kräver stor utrymme. Bortfallet hade varit än fler om inte nämnden upphandlat tillfälliga lokaler i form av baracker som ställdes upp på 9 olika platser i Stockholm. De tillfälliga lokalerna var väl synliga och det var många väljare som förtidsröstade i dem.

Den förtidsröstningslokal som tog emot flest förtidsröster var Tranströmerbiblioteket med drygt 15 000 röster. Därefter följer Centralhallen med drygt 13 000 röster. Vid Odenplan placerades en tillfällig lokal för att avlasta Stadsbiblioteket. Tillsammans tog dessa två lokaler emot drygt 21 800 förtidsröster.

Antalet stockholmare som förtidsröstade var 320 609 stycken, vilket är ungefär lika många som 2018. Eftersom valdeltagandet gick ner är det fortsatt 52 % av de som röstar som väljer att förtidsrösta.

Andra vice ordförande

För att stärka arbetet i vallokalen på valdagen infördes till detta val en ny funktion, andra vice ordförande. Tanken med den nya rollen är att avlasta de övriga ordförandena. Positionen ska ses som en introduktion till rollen som ordförande och som en möjlighet att i kommande val bli första vice eller ordförande.

Av enkäterna framgår att införandet av den nya funktionen fått mestadels positiva omdömen. Många av de unga röstmottagare som vågat sig på att ta mer ansvar har gjort ett mycket bra arbete och det är många som får rekommendationer att till nästa val ta rollen som vice ordförande.

Pandemin

Vid tiden för genomförandet var det inga restriktioner. De extra åtgärder som gjordes var tillgång till handsprit i alla lokaler och erbjudande om munskydd för röstmottagare i förtidsröstningen.

Vid vissa förtidsröstningslokaler smittade röstmottagarna varandra, men inga större problem

med bemanning uppstod. Däremot var avhoppet av röstmottagare på valdagen omfattande på grund av att covid och andra infektioner kraftigt ökade när skolorna startade, samt att rekommendationen att vara hemma när du känner dig sjuk följs. Kansliet hade som en säkerhetsåtgärd överbemannat i valdistrikten, vilket innebar att alla valdistrikt i genomsnitt hade en röstmottagare mer än vid tidigare val. Det var ett lyckosamt beslut. Det blev ändå problem i en del valdistrikt då det kunde vara flera stycken som sista dagarna blev sjuka och då särskilt om det var de erfarna som anmäldes sjuka. Till viss del återspeglades detta vid mottagningen då det var något fler än vid valet 2018 som haft problem vid granskningen av förtidsröster och räkningen av rösterna.

Överklaganden

Stockholm stads valnämnd mottog två överklaganden avseende genomförande av valet. Det ena var ett parti som överklagade angående valsedlar och det andra var en väljare som ansåg sig ha fått felaktig information av en röstmottagare. Valprövningsnämnden fann att det inte förekommit någon avvikelse från föreskriven ordning i något av fallen.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls helt

Analys

Av kommunfullmäktiges beslut för budget 2022 framgår att nämnden särskilt ska beakta behovet av tillgängliga och trygga vallokaler. Nämnden ska också prioritera åtgärder för att motverka alla former av otillbörligt verkande vid röstning.

Inför och under valet har kansliet samarbetat mycket nära med säkerhets- och kommunikationsenheterna på stadsledningskontoret. Vid en gemensam utvärdering konstaterades att samarbetet har fungerat väl.

Det har varit en ovanligt lugn valperiod avseende incidenter, klagomål och ordningsstörningar. Kansliet har vid det här valet mottagit färre klagomål än vid de föregående allmänna valen och de klagomål som inkommit har i tonalitet varit mindre aggressiva. Det har inte heller varit några incidenter som varit så allvarliga att personer kommit till skada eller som föranlett omfattande hantering i media och/eller sociala medier.

En händelse där kansliets personal känt otrygghet och/eller blivit utsatt för någon form av diskriminering är en händelse för mycket. Med detta sagt så är det få rapporter i enkäterna om diskriminering. Det är också relativt få valarbetare som i enkäten anger att de känt sig otrygga. Från allmänheten har inte inkommit några klagomål om att ett röstmottagningsställe skulle ha upplevts som otryggt.

I utbildningen av röstmottagare påtalades om vikten att motverka alla former av otillbörligt verkande av röstning. Särskilt diskuterades på utbildningen av röstmottagarna metoder för att undvika att väljare går flera bakom valbåset samtidigt som den väljare som behöver hjälp med att göra i ordning sin röst får den hjälp den behöver.

Inför valet ordnades en träff för alla partier som anmält deltagande i valet i Stockholms stad. Vid träffen deltog cirka 25 personer från 16 olika partier. Vid träffen informerade om valnämndens uppdrag och arbete inför och vid valen. Partierna fick möjlighet att ställa frågor, de fick ett ansikte och presidiet bidrog med att ge konkreta tips till nya partier. Det var bra att partier som inte sitter i kommunfullmäktige fick kännedom om att kansliets arbete och vad valnämndens ansvar för val innebär.

På valdagen var det derby på Tele 2 Arena. Några röstmottagare har noterat detta och upplevt en viss otrygghet innan de förstått vad det handlade om. Derbyt diskuterades också vid den utvärdering som gjordes med säkerhet- och kommunikationsenheten. Om det hade hänt något med valet så hade det varit mycket olyckligt att polisens resurser använts till fotboll istället.

Precis som vid tidigare val, visar de synpunkter och klagomål som kommer in, att ett nytt enkelt valsedelssystem skulle väsentligt minska antalet incidenter och klagomål. Antalet väljare som betar sig aggressivt eller hotfullt mot valnämndens personal skulle också minska.

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Valnämnden erbjöd vid de allmänna valen 2022 alla röstberättigade stockholmare, de som arbetar i Stockholm eller är på besök goda möjligheter att rösta. Stadens alla röstmottagningsställen var tillgängliga. Alla röstmottagare var väl utbildade för att säkerställa tillförlitligheten till valprocessen.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

— Ingen

Analys

Inte aktuellt för nämndens verksamhet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

— Ingen

Analys

Inte aktuellt för nämndens verksamhet.

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

I syfte att vara kostnadseffektiva och säkerställa att nämnden kontinuerligt kan använda samma lokaler, utnyttjas i största möjliga mån de lokaler som staden har till sitt förfogande.

Stadens skolor används som vallokaler på valdagen och vid förtidsröstning stadens stadsbibliotek, medborgarkontor med fler. Vid inköp av material tas hänsyn till att det även ska kunna återanvändas vid kommande val.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

◆ Uppfylls delvis

Analys

Det ekonomisk utfallet för året ger ett underskott med 2,2 mkr, vilket är 6 % högre kostnad än budgeterat. Underskottet beror främst på att nämndens kostnader för personal, säkerhet och tillgänglighet blivit högre än budgeterat.

Vid varje förtidsröstningslokal kan väljaren för ett dubblettröstkort, för utskrift krävs inloggning i Valmyndighetens valdatasystem, VALID. Valdatasystemet är nytt och det visade sig att säkerhetskraven för inloggning var rigorösa. För att hantera att lösa behörigheten för 450 röstmottagare och annan IT-hantering behövde nämnden anställa en person i två månader. Administrationen kring utbildningarna av röstmottagarna tog också mer personella resurser än budgeterat.

De nya reglerna om ökat skydd för valhemligheten skapade behov av mer personal för att hantera köer och ordningen i valsedelställen. På valdagen ökade bemanningen bland våra kontaktpersoner och dess medhjälpare väsentligt. För att hantera köer de sista dagarna vid förtidsröstningen tog kansliet kontakt med kulturförvaltningens evenemangsenhet och ett 30-tal personer fanns tillgängliga de sista dagarna för att hjälpa till.

Kostnaderna för säkerhet blev också högre än budgeterat. För att säkerställa att inget skulle hända med nämndens valmaterial ordnades med extra bevakning av lagret. Under juni - juli beställdes rondering 3 ggr per natt och från 1 augusti till valdagen fanns en nattvakt på plats. Vid mottagningen på valnatten förstärktes säkerheten väsentligt med bland annat larmbågar och ett flertal väktare i tjänst.

Nämndens kostnader till serviceförvaltningen ökade också. Bland annat på grund av att inläsningen från det valadministrativa systemet Kaskelot till LISA blev fel. I filen hade angetts milersättning i stället för kilometer. Ett misstag som behövde rättas till. Det har också varit mer frågor och hantering av röstmottagarna för valdagen än normalt. Det har berott på att gamla uppgifter i LISA har läst över den fil som kansliet skickar samt att Nordea precis vid valet ändrade sina rutiner. Inför detta val har nämnden också anslutit sig till TimRapporten för att hantera alla timanställda vid förtidsröstningen. Framgent kommer det att minska kostnaderna men administrationen för att få struktur på hanteringen ökade kostnaderna vid detta val.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Nämndens budgetföljsamhet efter	105,7 %			92,4 %	100 %	100 %	VB 2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
resultatöverföringar							
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	105,7 %			92,4 %	100 %	100 %	VB 2022
Nämndens prognossäkerhet T2	6 %			-8 %	+/-1 %	+/- 1 %	2022

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Inom ramen för valnämndens uppdrag som regleras i vallagen strävar nämnden efter att använda skattemedlen så effektivt som möjligt. Det innebär att det av lagen framgår att valen ska genomföras med en hög tillgänglighet och det ska vara lätt att rösta för alla medborgare som är röstberättigade. I vallagen finns även regler om att ett röstmottagningsställe ska vara tillgängligt och värdeneutralt. Vidare regleras även graden av bemanning och utbildning av röstmottagare.

En överenskommelse med serviceförvaltningen om utökad intern kontroll av fakturor, avtalstrohet och attestflöde finns och uppföljning sker månadsvis.

Nämndmål: Tillgänglighet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Tillgängligheten till stadens röstningslokaler ska öka.

Analys

Enligt vallagen ska alla röstmottagningsställen vara tillgängliga och valet ska genomföras på ett sådant sätt att alla som vill rösta ska ges möjlighet att rösta.

Inför det allmänna valet i september besökte kansliet personal samtliga vallokaler och förtidsröstningslokaler. Lokalerna granskas utifrån den checklista som Myndigheten för Delaktighet tagit fram i samarbete med bland annat valnämndens kansli. En svårighet inför detta val har varit att bedöma hur den nya lagstiftningen avseende avskärmade valsedelarna skulle hanteras i lokalerna. Avskärmningen ska vara effektiv och det går inte att ställa upp hur många som helst. Det får inte bli för trångt eller blir insyn bakom avskärningarna. Det måste också tas hänsyn till ljusinsläpp, samt att den som sitter i rullstol eller permobil måste kunna tas sig bakom avskärmningen. Samtidigt måste det vara tillräckligt många avskärmade valsedelställen för att undvika alltför långa köer. Kansliet har inför valet gjort en översyn av alla

skyltar.

För att få hjälp med att hantera köer kontaktade kansliet kulturförvaltningen och dess evenemangsenhet. Runt 30 personer fanns tillgängliga de sista dagarna vid förtidsröstningen, och på valdagen, för att hjälpa till. I utbildningen och i informationen till kontaktpersonerna påtalades vikten av att hjälpa till vid köer och erbjuda stolar till äldre och funktionsnedsatta som har svårt att stå under en längre tid.

Nämnden har vid flera aktiviteter redogjort för sitt arbete med tillgänglighet. Detta har gjorts i samarbete med stadens funktionshindersombudsman, äldreombudsman, Sveriges kommuner och regioner och lokala råd för funktionshinderfrågor. Kansliet har även besökt ett antal intresseorganisationer och redogjort för nämndens arbete kring tillgänglighet samt om olika sätt för att kunna rösta.

Nämnden har organiserat förtidsröstning med begränsat öppethållande, vilket innebär att under en begränsad tid ha möjlighet att förtidsrösta på institutioner som vård- och omsorgsboenden, häktet med fler. Andelen institutioner där förtidsröstning erbjuds minskar vid varje val då de boende blir allt sämre och allt fler inte har förmågan att rösta längre. Vid detta val erbjöds röstning vid 45 institutioner var vid drygt 2000 röster togs emot. Det är en minskning med 20 platser sen valet 2018, den pågående pandemin har också påverkat att flera institutioner istället valde att dela ut budröstningskit till de boende.

För den som är sjuk, funktionsnedsatt eller av ålder inte kan tas sig till ett röstmottagningsställe finns också möjligheten att rösta med en ambulerande röstmottagare. Det är två röstmottagare som då åker hem till en person och tar emot en förtidsröst. Valnämnden hade under hela förtidsröstningsperioden fyra par röstmottagare och dessa tog emot drygt 350 röster.

Andelen personer som budröstade ökade vid detta val, vilket troligtvis var en effekt av den pågående pandemin.

Inför valet hade Myndigheten för Delaktighet tagit fram en film för röstmottagare där de informeras om vad de ska tänka på i mötet med personer med någon form av funktionsnedsättning. Filmen visades på alla utbildningar. Röstmottagarna informeras också om möjligheter att ta emot en röst utanför ett röstmottagningsställe. På alla röstmottagningsställena fanns också förstoringsglas för den som behövde.

För personer som har beviljad ledsagning i biståndsbeslut har valnämnden stått för kostnaden när brukare använt ledsagning för att rösta. Detta gäller även för personer som har behov av dövtolk.

Kansliet har i samarbete med överförmyndarnämnden informerat alla förvaltare och gode män om vikten att tillvarata sina huvudmäns rätt att rösta.

Tillgänglighet handlar även om att få hjälp med att förstå processen. I rekryteringen av röstmottagare har kansliet särskilt vinnlagt sig om att bemanna vallokaler och röstningslokaler med röstmottagare som pratar andra språk såsom arabiska, somaliska med flera.

För att lätt kunna hitta sin vallokal, och se vilken öppen förtidsröstningslokal som finns i ens närhet, har kansliet sen några val tillbaka tagit fram tjänsten rostaistockholm.se. Tjänsten är

mycket uppskattad och antalet sökningar är stort. Under valdagen gjordes 15 880 förfrågningar på vallokal. Det gjordes ungefär en förfrågan varannan sekund när aktiviteten var som störst. Totalt har det gjorts över 19 000 förfrågningar på vallokal för valdagen. Under förtidsröstningen gjordes cirka 42 000 förfrågningar på röstningslokaler.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Det ekonomiska utfallet ser ut på följande sätt:

Delprogram	Budget	Utfall	Utfall %
10 Nämnd	162	100	62
20 Kansli	9 940	14 675	148
30 Valmaterial	3 900	3 497	90
40 Vallokaler	3 559	5 677	160
50 Valdistrikt	25 005	22 830	91
60 Förtidsröstning	-6 634	- 7 758	86
70 Valdagen	746	576	77
80 Onsdagsräkning	963	446	46
90 Utbildning	858	620	72
Summa	38 500	40 663	106

Av de tilldelade medlen har 40,7 mkr förbrukats vid utgången av 2022, vilket motsvarar ca 106 % av budgeten. Huvuddelen av kostnaderna uppstår i samband med valen september. Nämnden har erhållit statsbidrag för kostnader för anordnande av förtidsröstning. Nämnden har fått 20,9 mkr vilket innebär minskad kostnad för nämnden med motsvarande summa.

En närmare analys, kommentarer av det bokföringsmässiga resultatet, visar följande:

10. Nämnd 162 tkr - Utfall 100 tkr 62 %

Kostnaderna avser den politiska ledningen av valarbetet, främst i form av arvoden till nämndens ledamöter och ersättare. Nämnden har under året haft 8 sammanträden. Den lägre kostnaden beror på att nämnden valt att inte utnyttja de budgeterade medlen för en gemensam konferens eller resa.

20. Kansli 9 940 tkr - Utfall 14 675 tkr 148 %

Här redovisas personal- och kontorskostnader för kansliets personal, kostnader för IT,

samtliga avgifter/kostnader till serviceförvaltningen samt indirekta kostnader för de övriga verksamhetsområdena. Under detta IKB finns även den informationsgrupp "call center" som är bemannad från några veckor innan valdagen. Den kraftigt ökade kostnaden beror på att kansliet har varit tvunget att bemannas mer än beräknat. Dessutom har kostnader för den ökade säkerheten belastat kansliet, likaså de kostnader som uppstod för köer och nya regler i röstningsförfarandet.

30. Valmaterial 3 900 tkr - Utfall 3 497 tkr 90 %

Delområdet omfattar nämndens kostnader för lagerhållning av valmaterial såsom valbås, valurnor m.m. samt inköp av valmaterial. Inom området ligger även kostnaderna för packning och utkörning av valmaterial. En del packning av valmaterial gjordes av personal knutet till kansliet så kostnaden blev lägre än beräknat.

40. Vallokaler 3 559 tkr - Utfall 5 677 tkr 160 %

Kostnaderna för vallokaler utgörs av arvode och ersättningar som betalas till våra kontaktpersoner och deras medhjälpare i de enskilda byggnaderna för iordningsställande av lokalerna samt bemanning under valdagen samt hyreskostnader för vallokaler. För att säkerställa ordningen i vallokaler på valdagen på grund av nya regler i vallagen har kansliet varit mycket generösa med att tillåta fler personer än tidigare att arbeta i informationen. Fler vallokaler har också förhyrts när det inte gått att nyttja kommunala lokaler.

50. Valdistrikt 25 005 tkr - Utfall 22 830 tkr 91 %

Kostnader för arvode till ordförande, vice ordförande och röstmottagare på valdagarna. Den lägre kostnaden beror främst på lägre sociala avgifter än beräknat. Budgeterat är 43 % sociala avgifter men det verkliga utfallet blev 33%. Orsaken är att många av röstmottagarna uppnått pensionsålder. Avhopp inför valdagen p.g.a milda symtom var också vanliga, helt enligt rekommendation.

60. Förtidsröstning - 6 634 tkr - Utfall 7 758 tkr 86 %

Delområdet omfattar den kostnad som nämnden har för att anordna förtidsröstning. I delområdet ingår även den s.k. institutionsröstningen. Största delen av kostnaderna avser lön till röstmottagare, transport och sortering av förtidsröster samt hyra av förtidsröstningslokaler. Kansliets personalkostnader för arbete med förtidsröstning är redovisat i kansliets kostnader (IKB 20) som också täcks av statsbidraget som uppgick till 26,9 mkr.

70. Valdagen 746 tkr - Utfall 576 tkr 77 %

Delområdet innefattar extra personalresurser på valdagen och mottagningspersonal och kostnader för mottagningen i Stadshuset.

80. Onsdagsräkningen 9 63 tkr - Utfall 446 tkr 46 %

Kostnader för personal och lokal för valnämndens preliminära rösträkning. Budget innehöll även kostnader för samma bemanning på torsdagen som på onsdagen. Vilket inte behövdes varför merparten av dessa medel ej utnyttjats.

90. Kurser 858 tkr - Utfall 620 tkr 72 %

Kostnader för lokal, förtäring och arvode till lärare vid obligatorisk utbildning av röstmottagare. Kostnaden är i realiteten högre då ersättning till utbildare och tryck av utbildningsmaterial har belastat kansliets budget.

Resultatenheter

-

Investeringar

-

Försäljningar av anläggningstillgångar

-

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

-

Ombudgeteringar

-

Medel för lokaländamål

-

Analys av balansräkning

Balansräkningen beskriver förvaltningens tillgångar och skulder.

Balansräkningen visar 2022-12-31 på tillgångar som uppgår till 146 930,70 kr.

Skuldsidan består av kortfristiga skulder om 595 131,65 kr. Av dessa är 555 443 kr leverantörsskulder och 44 660 kr upplupna kostnader.

Övrigt

-

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

-

Jämställdhet

-

Barns rättigheter

-

Nationella minoriteters rättigheter

-

Bedömning av nämndens interna kontroll

Analys

Valnämnden bedömer att den interna kontrollen under år 2022 varit tillräcklig.

Den interna kontrollen har varit tillräcklig. Verksamheten har genomförts rättssäkert och med gott resultat. De system och den verksamhet som nämnden ansvarar för har fungerat väl och inga avvikelser har skett. Serviceförvaltningen gör som extern part stickprovskontroller på fakturor och fakturaflöde. Serviceförvaltningen har inte identifierat några avvikelser

Systematiskt kvalitetsarbete

För att utveckla den interna kunskapen och förbättra internkontrollen har samtliga fast anställda medarbetare inför varje månadsrapport och tertial möte för att analysera resultatet och följa upp den interna kontrollen.

Efter ett genomfört val genomför kansliet en mängd utvärderingar. Dels i form av digitala enkäter till alla grupper som på något sätt arbetar i valet. Dels i form av fysiska träffar för att utvärdera och komma fram till förbättringar som kan göras till nästkommande val.

De synpunkter och klagomål som kommer fram från väljare genom enkäter m.m. hanteras i utvärderingarna som underlag för nästkommande val. Vad gäller de klagomål och synpunkter som kommer direkt till kansliet under valperioden från medborgare får givetvis ett svar, diarieförs och finns som underlag för kommande val.

Övrigt

-